

"מתמידים"

מס' 10.

תלמיד יקר!

לפניך הדף העשירי במסגרת דפי עבודה ל"מתמידים" המעוניינים להעמיק ולהרחיב את ידיעותיהם בסוגיות הנלמדות בכתה. דף זה כידוע, אינו חובה והוא נוסף לדפים שנעשים בכתה. דף זה הינו המשך למה שלמדנו בפרק הקודם – הבטחת עכסה בתו של כלב בן יפונה למי שיכבוש את קרית ספר (עתניאל בן קנז). בפרק נאמר: "ויאמר כלב: אשר יכה את קרית ספר ולכדה ונתתי לו את עכסה בתי לאשה". סגנון הבטחה זו והבטחות דומות אחרות במקרא, מעורר שאלות אצל חז"ל. להלן מספר מקורות, קרא אותם וענה על השאלות הנלוות אליהם.

מקורות

"אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן: שלשה שאלו שלא כהוגן, לשנים השיבוהו כהוגן, לאחד השיבוהו שלא כהוגן. ואלו הן: אליעזר עבד אברהם, ושאל בן קיש, ויפתח הגלעדי. אליעזר עבד אברהם - דכתיב והיה הנערה אשר אמר אליה הטי נא כדך וגו', יכול אפילו חיגרת אפילו סומא - השיבו כהוגן, ונזדמנה לו רבקה. שאל בן קיש - דכתיב והיה האיש אשר יכנו יעשרנו המלך עשר גדול ואת בתו יתן לו, יכול אפילו עבד, אפילו ממזר - השיבו כהוגן, ונזדמן לו דוד. יפתח הגלעדי - דכתיב והיה היוצא אשר יצא מדלתי בתי וגו', יכול אפילו דבר טמא השיבו שלא כהוגן - נזדמנה לו בתו." בבלי תענית, ד :

"שלשה שאלו שלא כהוגן - אליעזר שאל ויפתח וא"ת אמאי לא חשיב כלב בן יפונה שאמר אשר יכה את קרית ספר ולכדה ונתתי לו את עכסה בתי לאשה אמאי לא פריך כמו הכא יכול ממזר או עבד וי"ל דהא דקאמר כלב שיתן לו הקב"ה כל מי שיכול לחזור אותן הלכות ששכחו בימי אבלו של משה אתן לו עכסה בתי וי"מ דלכך נקראת עכסה שכל הרואה אותה כועס על אשתו וזהו ודאי משום צניעות יתירא דקא חזו בה והיה סומך דזכותה וזכות ידידה מסתייע דלא מזדווגין לה אלא כפי מעשיה כדאיתא בסוטה (דף ב.) דאין מזווגין וכו'." תוס', שם.

"יכול אפי' חיגרת או סומא - תימה אמאי לא נקט הכא גבי אליעזר עבד אברהם כמו דקאמר גבי שאל בסמוך יכול אפי' ממזרת או שפחה וכו' ואמר רש"י משום דגבי אליעזר לא שייך עדיין ממזרת דהא לא נתנה תורה אי נמי דגבי אשה לא דייק עלמא אלא ליופי וא"ת היכי קאמר דשאל אליעזר שלא כהוגן והא לא אמר אלא אשר אומר אליה הטי נא כדך ואם יראה שתהא חיגרת או סומא לא יאמר לה וי"ל דה"פ יכול אפילו חיגרת ואפילו סומא יכול אפי' חיגרת שיהיה לה אפילו רגל של עץ והוא לא יהא רואה או סומא כגון שיש לה עינים יפים ואינה רואה כלל." תוס', שם.

שאלות

1. עיין בדבר הגמרא הנ"ל וכתוב: מי הם השלושה ששאלו שלא כהוגן? מדוע שאלו שלא כהוגן? כיצד כל אחד מהם נענה? לגבי איזה עניין כל אחד מהם שאל? מה מקשה הגמרא על כל משאלה ל כל אחד מהשואלים? (רצוי לערוך את ההשוואה בין כולם בטבלה).
2. עיין בדברי התוס' (הראשון, ד"ה: "שלושה שאלו שלא כהוגן") וכתוב: מה מקשים התוס' על הגמרא? מהו תירוצם?
3. עיין בדברי התוס' (השני, ד"ה: "יכול אפילו חיגרת או סומא") וכתוב: מה ההבדל בין התיאורים: ממזר ועבד לבין התיאורים: חיגרת וסומא? מה מקשים התוס' על הגמרא? מה מתרץ רש"י? (מובא בתוס'), מהו תירוץ התוס' לשאלה זו? (מתחיל במילים: "אי נמי"), מהי השאלה השניה של התוס'? (מתחיל במילים: "וא"ת") כיצד מתרצים התוס' את השאלה? (מתחיל במילים: "וי"ל").

עבודה מעולה!!!